

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av förvaltningslagen, upphävande av lagen om offentliga kungörelser och ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att förvaltningslagens bestämmelser om förfarandet vid offentlig delgivning uppdateras. Den officiella tidningen ska inte längre komma i första hand vid offentlig delgivning. Ett meddelande om att en handling finns tillgänglig ska publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet och vid behov i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Den officiella tidningen behåller dock sin ställning som det meddelandesätt som bestämmer tidpunkten för delfäendet vid offentlig delgivning i sådana exceptionella situationer där ett meddelande om att handlingen finns tillgänglig inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats. Propositionens syfte är att informationsförmedlingen och förfarandet vid offentlig delgivning ska effektiviseras.

I propositionen föreslås dessutom att den föråldrade lagen om offentliga kungörelsen upphävs och att allmänna procedurbestämmelser om offentliga kungörelser fogas till förvaltningslagen. Utgångspunkten är att kungörelser och de handlingar som kungörs ska publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Vid behov ska kungörelsen publiceras också i en tidning som utkommer i det område som påverkas av ärendet eller på något annat sätt som myndigheten beslutar. Om en kungörelse på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras på myndighetens webbplats, ska kungörelsen dessutom publiceras i den officiella tidningen. Behörigheten att verkställa offentlig kungörelse ska även i fortsättningen följa av någon annan lag.

De handlingar som en offentlig delgivning och en offentlig kungörelse gäller kan innehålla personuppgifter eller andra uppgifter som omfattas av skyddet av privatlivet eller uppgifter om till exempel en privat företagshemlighet. I förvaltningslagen föreslås därför bestämmelser om publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse.

I propositionen föreslås också att en teknisk ändring som direkt orsakas av reformen ska företas i jordabalken.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
2.1.1 Förvaltningslagen.....	5
2.1.2 Kungörelselagen och kungörelseförordningen.....	5
2.1.3 Kommunallagen och regeringens proposition med förslag till landskapslag. 6	6
2.1.4 Annan lagstiftning om offentliga kungörelser.....	8
2.1.5 Anslagsförfaranden	9
2.1.6 Elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet	9
2.1.7 Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	9
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet.....	10
2.3 Bedömning av nuläget	12
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	13
3.1 Målsättning	13
3.2 Alternativ	15
3.3 De viktigaste förslagen.....	15
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4.1 Samhälleliga konsekvenser	17
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	17
4.3 Ekonomiska konsekvenser.....	19
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	19
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	19
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19
6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAR PÅ PROPOSITIONEN	20
6.1 Samband med andra propositioner.....	20
6.2 Behov av att reformera annan lagstiftning.....	20
DETALJMOTIVERING	23
1 LAGFÖRSLAG	23
1.1 Lagen om ändring av förvaltningslagen.....	23
1.2 Lagen om upphävande av lagen om offentliga kungörelser	29
1.3 Lagen om ändring av jordabalken.....	29
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	31
3 IKRAFTTRÄDANDE	31
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	31
LAGFÖRSLAG	35
1. Lag om ändring av förvaltningslagen.....	35
2. Lag om upphävande av lagen om offentliga kungörelser	37
3. Lag om ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken	38
BILAGOR.....	39
PARALLELLTEXT	39
1. Lag om ändring av förvaltningslagen.....	39

3. Lag om ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken.....	41
---	----

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I propositionen föreslås det att förfarandet vid offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen uppdateras. Vid offentlig delgivning ska ett meddelande om att en handling finns tillgänglig publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Meddelande i den officiella tidningen ska inte längre vara det förfarande som kommer i första hand, eftersom förfarandet inte längre kan betraktas som tidsenligt eller effektivt med tanke på tillgången till information inom modern förvaltning. Vid behov ska meddelandet kunna publiceras även i en tidning. Den officiella tidningen behåller sin ställning som det meddelandesätt som bestämmer tidpunkten för delfäendet i sådana exceptionella situationer där meddelandet inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats.

Grundläggande bestämmelser om offentliga kungörelser finns i lagen om offentliga kungörelser (34/1925, nedan kungörelselagen), som trädde i kraft 1925. I lagen föreskrivs om det förfarande som ska iakttas i fråga om offentliga kungörelser. När det föreskrivs i någon annan lag att ett ärende ska kungöras offentligt, blir kungörelselagen tillämplig som allmän procedurförfattning.

Kungörelselagen är föråldrad och den innehåller bestämmelser som är i kraft endast formellt. Offentliga kungörelser meddelas dock fortfarande inom flera ärendekategorier, såsom vittbärande ärenden i anslutning till utnyttjande av miljön. I många fall har det intagits kompletterande eller avvikande bestämmelser på andra ställen i lagstiftningen, vilket har lett till att bestämmelserna om offentliga kungörelser är splittrade och kungörelseförfarandena oenhetliga. Offentliggörande av offentliga kungörelser på myndigheternas anslagstavla kan inte längre betraktas som ett effektivt delgivningssätt.

Eftersom det är fråga om ett förfarande som hör ihop med behandlingen av förvaltningsärenden och som ska iakttas inom flera förvaltningsområden och som dessutom påminner om förvaltningslagens offentliga delgivning, är det ändamålsenligt att föreskriva om förfarandet vid verkställande av offentlig kungörelse i förvaltningslagen. Utgångspunkten är att kungörelsen och de handlingar som kungörs ska publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Vid behov ska kungörelse också publiceras i en tidning som utkommer i det området som påverkas av ärendet eller på något annat sätt som myndigheten beslutar. Om kungörelsen på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras på myndighetens webbplats, ska kungörelsen dessutom publiceras i den officiella tidningen. Behörigheten att verkställa offentlig kungörelse ska även i fortsättningen följa av någon annan lag.

I propositionen föreslås också att det företas en teknisk ändring i jordabalken som direkt följer av reformen av 62 § i förvaltningslagen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Förvaltningslagen

Allmänna bestämmelser om delgivning i förvaltningsärenden ingår i 9 kap. i förvaltningslagen. Enligt 54 § 1 mom. i förvaltningslagen ska ett beslut som en myndighet har fattat av myndigheten utan dröjsmål delges en part och andra kända som har rätt att begära omprövning av beslutet eller att överklaga det genom besvär. På motsvarande sätt har en part rätt att få del av ett beslut.

Den myndighet som avgör eller har avgjort ärenden svarar för att delgivningen verkställs. Det är också möjligt att någon annan myndighet med stöd av en särskild bestämmelse har getts i uppdrag att sköta delgivningen.

Det viktigaste föremålet för delgivning är förvaltningsbeslut. Enligt 54 § 1 mom. ska också ett sådant beslut delges som inte får överklagas. Enligt 54 § 2 mom. ska myndigheten under behandlingen av ett ärende sköta delgivningen av meddelanden, kallelser eller andra handlingar som inverkar på behandlingen av ärendet. Meddelanden är bland annat meddelanden om inspektioner, meddelanden om hörande samt meddelande till andra än parterna om att de kan utnyttja möjligheter att påverka.

Enligt 55 § 1 mom. i förvaltningslagen används offentlig delgivning om vanlig eller bevislig delgivning inte kan verkställas. Enligt 55 § 2 mom. kan offentlig delgivning också användas när en handling ska delges över trettio personer som är kända eller när personernas antal är okänt. Enligt 55 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen kan en handling delges genom offentlig delgivning enligt förvaltningslagen om delgivningen inte kan verkställas på något annat sätt.

I 62 § i förvaltningslagen föreskrivs om det förfarande som ska iakttas vid offentlig delgivning. Enligt 1 mom. hålls vid offentlig delgivning en handling en viss tid framlagd för mottagaren hos myndigheten. Enligt regeringens proposition som gäller förvaltningslagen avses med att handlingen hålls till påseende i praktiken att mottagaren bereds möjlighet att hos myndigheten bekanta sig med den handling som delgivningen gäller. Det är således inte fråga om att handlingen skulle sättas upp offentligen till påseende, utan delgivningens mottagare ska särskilt be att få se handlingen. (RP 72/2002 rd, s. 124)

Enligt 2 mom. ska ett meddelande om att handlingen finns framlagd publiceras i den officiella tidningen och dessutom sättas upp på myndighetens anslagstavla eller publiceras i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Publicering i en tidning och meddelande på anslagstavlan är alternativa enligt förvaltningslagens nuvarande formulering. Av meddelandet ska det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns framlagd. Vidare ska det enligt 3 mom. i meddelandet anges att delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades i den officiella tidningen.

2.1.2 Kungörelselagen och kungörelseförordningen

Lagen om offentliga kungörelser trädde i kraft 1925, och varken den eller den förordning som utfärdats med stöd av lagen (förordningen angående tillämpning av lagen om offentliga kun-

görelser 36/1925) har ändrats efter det. Kungörelselagen är till stora delar föråldrad och endast formellt gällande lagstiftning.

Kungörelselagen är en allmän lag om offentliga kungörelser och den har ett omfattande tillämpningsområde. I kungörelselagen föreskrivs att lagar, förordningar, andra författningar samt beslut ska göras allmänt kända genom kungörelse (1 och 2 §). När kungörelselagen stiftades ansåg man att det inte var förenligt med kyrkans syfte att läsa upp världsliga kungörelser och lagar i kyrkorna och att det inverkar störande på den kyrkliga andakten.

Kungörelselagens syfte är möjligast vidsträckt spridning av kungörelserna bland allmänheten (RP 12/1924 rd, s. 1-2). Mottagarna är inte på något sätt begränsade.

I 1 § 1 mom. i kungörelselagen sägs att efter det att en lag har kungjorts i Finlands lagsamling ska, om ett särskilt förordnande har meddelats därom, en kungörelse som upptar lagens rubrik och datum anslås i varje kommun på en för ändamålet avsedd anslagstavla. Förordnandet om ett sådant anslag ska meddelas genom en anteckning på lagen. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska en lag hållas tillgänglig för allmänheten på ett lämpligt, på anslagstavlan angivet ställe. Enligt 2 § 1 mom. i kungörelselagen ska vidare tillkännagivanden, som enligt gällande bestämmelser bör bringas till allmän kännedom genom en kungörelse, kungöras genom ett sådant anslag som sägs i 1 §.

Kungörelselagen är en procedurlag. Det ska föreskrivas särskilt i en annan lag att ett tillkännagivande ska göras allmänt känt genom en kungörelse. Det är oftast fråga om saker som i stor utsträckning bör spridas bland allmänheten. Kungörelselagen är enligt 2 § 3 mom. sekundär i förhållande till annan lagstiftning.

Kommunstyrelsen ombesörjer enligt 4 § i kungörelselagen de uppgifter som gäller anslag. Varje kommun ska enligt 7 § att anskaffa och vidmakthålla tillräckligt antal anslagstavlur för kungörelser. Anslagstavlan ska enligt 3 § finnas i kommunens ämbetshus eller på annat av kommunstyrelsen bestämt lämpligt ställe, vartill tillträdet under tjänstetid är fritt.

I 5 och 6 § finns bestämmelser om tidsfrister för kungörelser samt om det närmare förfarande som ska iakttas i fråga om kungörelser. Enligt 5 § 1 mom. bör en kungörelse eller uppgift därom utan dröjsmål anslås och på kungörelsen bör antecknas dagen, då den blivit anslagen. I 2 mom. sägs vidare att då i anslag meddelas tiden för ett sammanträde eller en förrättning eller någon annan termin, får anslaget inte tas bort innan sagda tid har gått till ända. I övriga fall bör anslaget kvarstå minst fjorton dagar. I 3 mom. sägs att vad sagts ovan äger motsvarande tillämpning i fråga om tillgänglighållande för allmänheten av lagar och andra allmänna bestämmelser samt kungörelser. I 6 § i kungörelselagen föreskrivs om tidsfrister i fråga om kungörelser som läsas upp i kyrkan.

2.1.3 Kommunallagen och regeringens proposition med förslag till landskapslag

Kommunallagens (410/2015) 108, 140 och 142 § gäller kommunala tillkännagivanden som hålls tillgängliga i det allmänna datanätet samt delgivning av beslut till kommunmedlemmar. Den gällande kungörelselagen ålägger kommunerna att ha anslagstavlur, och speciallagstiftning innehåller ytterligare förpliktelser att använda anslagstavlan för offentliga kungörelser. Ett syfte med kommunallagen var att avstå från skyldigheten enligt 64 § i den tidigare kommunallagen (365/1995) att använda en anslagstavla för offentliga kungörelser.

Enligt 108 § i kommunallagen ska kommunala tillkännagivanden göras kända genom att de offentliggörs i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna, samt vid behov på något annat sätt som kommunen har fattat beslut om. Som ett annat sätt som avses i paragrafen kan enligt regeringens proposition även i fortsättningen anses till exempel att tillkännagivanden offentliggörs i av kommunen valda annonstidningar. (RP 268/2014 rd, s. 219). Enligt 2 mom. ska ett tillkännagivande finnas i det allmänna datanätet 14 dygn, om inte något annat följer av sakens natur. Detta motsvarar den tid som anges i 5 § 2 mom. i kungörelselagen. De personuppgifter som ingår i tillkännagivandet ska avlägsnas från datanätet när den ovannämnda tiden går ut. Tidigare föreskrevs i 64 § i kommunallagen att kommunala tillkännagivanden ska göras kända genom att de sätts upp på anslagstavlan för offentliga kungörelser samt vid behov på något annat sätt som kommunen har fattat beslut om. Med kommunala tillkännagivanden avses till exempel kommunfullmäktiges möteskallelser. Tillkännagivandena betjänar informationsuppgiften. I annan lagstiftning har det kunnat föreskrivas om handlingar som ska hållas tillgängliga genom att hänvisa till kommunala tillkännagivanden ("på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända"). Då hänvisas till tillkännagivande enligt 108 § i kommunallagen. Bestämmelsen gäller inte delgivning av beslut.

Kommunallagens 140 § och 142 § gäller delgivning av beslut till kommunmedlemmarna. Protokoll från fullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och sådana organ i en samkommun som avses i 58 § 1 mom., med tillhörande anvisningar om hur man begär omprövning eller besvärssanvisning, hålls enligt 140 § i kommunallagen efter justeringen tillgängliga i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Om ärendet är sekretessbelagt i sin helhet, publiceras i protokollet endast ett omnämnande av att det sekretessbelagda ärendet behandlades. I protokollet publiceras endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information. De personuppgifter som ingår i protokollen ska avlägsnas från datanätet när tidsfristen för omprövningsbegäran eller besvärstiden löper ut. Protokoll från andra myndigheter i en kommun eller samkommun än sådana som avses i 1 mom. ska på motsvarande sätt hållas offentligt tillgängliga, om myndigheten anser det vara behövligt. En kommunmedlem och en sådan kommun som avses i 137 § 2 mom. anses ha fått del av ett beslut sju dagar efter det att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet. Kommunallagens 140 § och 142 § hänför sig till kommunmedlemmarnas omfattande rätt att söka ändring samt tillsynen över kommunernas verksamhet.

Enligt 142 § i kommunallagen ska kommunen, samkommunen eller kommunerna i fråga utan dröjsmål publicera ett tillkännagivande om förvaltningsdomstolens beslut i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Personuppgifter i beslutet ska avlägsnas från datanätet när besvärstiden löper ut.

Varken i kommunallagen eller i förarbetena till den preciseras närmare vad som avses med det allmänna datanätet. Kommunförbundet har i sitt cirkulär (Kommunförbundets cirkulär 15/2017, 1.6.2017 Kommunens information på webben, behandling av personuppgifter och deras offentlighet – Nya bestämmelser i kommunallagen (410/2015) ansett att i praktiken uppfylls kravet om beslutet läggs ut på kommunens egen webbplats. Det finns ännu ingen rättspraxis om saken.

I de relaterade situationerna enligt kommunallagen tillämpas inte kungörelselagens bestämmelser. Med stöd av speciallagstiftning har kommunen emellertid kunnat anges som kungörande myndighet, och i kungörelselagen har kommunerna ålagts att ha anslagstavlor.

I 95 § i regeringens proposition som gäller landskapslagen (regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet

av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse, RP 15/2017 rd) föreskrivs på motsvarande sätt som i 108 § i kommunallagen att landskapets tillkännagivanden ska göras kända genom att de offentliggörs i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna, samt vid behov på något annat sätt som landskapet har bestämt. Ett tillkännagivande ska finnas i det allmänna datanätet i 14 dygn, om inte något annat följer av sakens natur. De personuppgifter som ingår i tillkännagivandet ska avlägsnas från datanätet när den ovannämnda tiden går ut.

I 136 § i landskapslagen föreskrivs om delgivning av beslut på motsvarande sätt som i 140 § i kommunallagen. Protokoll från landskapsfullmäktige, landskapsstyrelsen och nämnder med tillhörande anvisning för begäran om omprövning eller besväransvisning, hålls efter justeringen tillgängliga i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Enligt den nästsista meningen i momentet publiceras i protokollet endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information.

Landskapslagens 138 § motsvarar 142 § i kommunallagen. Enligt paragrafen ska landskapet utan dröjsmål publicera ett tillkännagivande om förvaltningsdomstolens beslut i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Personuppgifter i beslutet ska avlägsnas från datanätet när besvärstiden löper ut.

2.1.4 Annan lagstiftning om offentliga kungörelser

Det har tillkommit rikligt med speciallagstiftning som kompletterar och avviker från kungörelselagen. Den lagstiftning som hänvisar till offentliga kungörelser, anslagstavlor samt anslagsförfarandet har kartlagts i projektets bedömningspromemoria (OM 8/41/2017, 15.5.2017).

Bestämmelser om användning av offentliga kungörelser finns i lagar som påverkar människornas livsmiljö, såsom miljöskyddslagen (527/2014), gruvlagen (621/2011) och lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017). Speciallagarna inte bara hänvisar till kungörelselagen, utan de innehåller också ofta bestämmelser som kompletterar kungörelselagen.

I annan lagstiftning finns det till exempel vissa bestämmelser om att utöver kommunerna kungör också statliga myndigheter eller andra myndigheter antingen på sin egen anslagstavla eller på kommunens anslagstavla eller på bägge (till exempel 40 § och 166 § i gruvlagen). Det finns också bestämmelser om publicering av kungörelser på myndighetens webbplats som kompletterar kungörelselagen (till exempel 13 § 2 mom. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning). På internet finns också regionförvaltningsverkens webbplats för kungörelser, där man elektroniskt kungör anhängiggjorda vatten- och miljötillståndsärenden, delgivna vatten- och miljötillståndsärenden samt vatten- och miljötillståndsärenden där beslut har meddelats. En del av författningarna hänvisar inte till kungörelselagen, men det föreskrivs i dem om offentliga kungörelser som avses i kungörelselagen eller om kungörelse på myndighetens anslagstavla (till exempel 11 kap. 10 § 1 mom. i vattenlagen 587/2011 och 13 § i marktäktslagen 555/1981).

Offentliga kungörelser ska särskiljas från andra kungörelser som avses i kungörelselagen. Sådana är till exempel kungörelse enligt 11 kap. 10 § i rättegångsbalken, kungörelse i den officiella tidningen om läkemedelstillstånd, kungörelse om exekutiv auktion, rättsregistercentralens kungörelseregister, efterlysning samt kungörelse i den officiella tidningen i syfte att döda en

urkund. Det finns något över 90 gällande dylika andra författningar om kungörelser. I denna proposition behandlas kungörelser endast i den mening som avses i kungörelselagen.

2.1.5 Anslagsförfaranden

Anslag eller anslående är en term som använts i speciallagstiftning och som också nämns i en del bestämmelser om kungörelser. Det finns inga allmänna bestämmelser om anslag eller anslående. Om ett förvaltningsbeslut med stöd av en specialbestämmelse meddelas efter anslag, betyder det i allmänhet att det ges ett förhandsmeddelande om beslutet och samtidigt nämns också den exakta dag då beslutet kommer att meddelas. En part anses ha fått kännedom om ett sådant beslut när beslutet meddelas efter anslag. Också besvärstiden börjar från det att beslutet meddelas. Meddelandet har kunnat ges dagen före beslutet meddelas. I avsnitt 6.2 redogörs för bestämmelser om hänvisar till anslagsförfarandet.

2.1.6 Elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet

I lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskrivs om vanlig och bevislig elektronisk delgivning. I lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet föreskrivs däremot inte om något förfarande för elektronisk offentlig delgivning. Inte heller förvaltningslagen möjliggör verkställande av offentlig delgivning på elektronisk väg. Lagen om elektronisk kommunikation har ett vidare tillämpningsområde än förvaltningslagen. Lagen om elektronisk kommunikation tillämpas enligt lagens 2 § 1 mom. när anhängiggörande och behandling av förvaltningsärenden, domstolsärenden, åtalsärenden och utökningsärenden samt delgivning av beslut i nämnda ärenden sker på elektronisk väg, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Lagen gäller i tillämpliga delar också annan myndighetsverksamhet.

Bestämmelserna om elektroniskt kungörelseförfarande eller offentlig delgivning i speciallagstiftningen är splittrade eller följer ärendekategorin. Exempelvis i 312 § 3 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) sägs att om delgivningen i vissa situationer inte kan göras på annat sätt än genom offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen, får Kommunikationsverket delge handlingen eller beslutet också genom att publicera ett meddelande om saken på sina webbsidor. Beslutet eller handlingen anses då ha blivit delgiven en månad efter det att meddelandet publicerades. I meddelandet ska det anges när meddelandet publicerades och när beslutet eller handlingen anses ha blivit delgivet. På motsvarande sätt föreskrivs till exempel i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005) förutom om förfarandet vid offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen att en handling i mån av möjlighet ska publiceras också i elektronisk form när det inte föreskrivs något särskilt om informationen.

Finland håller dessutom på att genomföra Europeiska unionens direktiv (EU 2016/2102) om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, som trädde i kraft den 22 december 2012, genom lagen om tillhandahållande av digitala tjänster, som strävar efter att främja tillhandahållandet av högklassiga och informationssäkra digitala tjänster inom den offentliga sektorn och att ge sådana grupper i samhället som har särskilda behov bättre förutsättningar att använda den offentliga sektorns digitala tjänster på egen hand (RP 60/2018 rd).

2.1.7 Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

Enligt 20 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) ska myndigheterna se till att de handlingar eller förteckningar över handlingar som är centrala för allmänhetens möjligheter att få uppgifter vid behov finns att tillgå på bibliotek eller i allmänna datanät eller på något annat för allmänheten lättillgängligt sätt.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

Sverige

Sveriges nya förvaltningslag (2017:900), som trädde i kraft den 1 juli 2018, innehåller inga bestämmelser om delgivningsförfarande. Enligt 33 § 1 mom. i förvaltningslagen ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, som om hur beslutet kan överklagas. Enligt 3 mom. bestämmer myndigheten hur underrättelsen ska ske. En underrättelse ska dock alltid vara skriftlig om en part begär det.

I Sverige regleras delgivningsförfarandet i förvaltningsärenden och domstolar av delgivningslagen (2010:1932) som allmän lag. De olika delgivningssätten är enligt lagen vanlig delgivning, muntlig delgivning, förenklad delgivning, särskild delgivning med juridisk person, stämningsmannadelgivning och kungörelsedelgivning.

Bestämmelser om kungörelsedelgivning finns i 47-51 § i delgivningslagen. Enligt 47 § sker kungörelsedelgivning genom att myndigheten beslutar att den handling som ska delges hålls tillgänglig viss tid hos myndigheten eller på annan plats och ett meddelande om detta och om handlingens huvudsakliga innehåll inom tio dagar från beslutet kungörs och i vissa fall ges till känna på annat sätt i enlighet med vad som närmare anges i 48-50 §.

När delgivningsmottagaren saknar känt hemvist eller undandrar sig delgivning ska ett meddelande som avses i 47 § föras in i Post- och Inrikes Tidningar, som motsvarar den officiella tidningen, och, om det finns skäl till det, i ortstidning i enlighet med 48 §. Om detta förfarande har iakttagits i ett mål eller ärende och därefter ny delgivning ska ske i samma mål eller ärende, får meddelandet i stället anslås i myndighetens lokal.

I 49 § föreskrivs om delgivningsförfarandet, om en obestämd krets ska delges, om ett stort antal personer ska delges och det med hänsyn till ändamålet med delgivningen inte är rimligt att delgivning sker med var och en av dem eller om delägare i samfällighet eller medlemmar i sammanslutning ska delges, det inte finns någon som är delgivningsmottagare för dem enligt 14 § första stycket och delägarna eller medlemmarna är fler än tio. Då ska ett meddelande som avses i 47 § föras in i Post- och Inrikes Tidningar och, om det finns skäl till det, i ortstidning. Ett meddelande om delgivningen ska också skickas till någon eller några av dem som delgivningen avser. Ingår en statlig myndighet eller en kommun bland dem som avses med delgivningen, ska meddelandet alltid skickas till myndigheten eller kommunen.

Lagens 50 § gäller situationer där en juridisk person saknar en registrerad postadress som kan användas för särskild delgivning med juridisk person, eller om en juridisk person i strid mot gällande bestämmelser saknar registrerad behörig företrädare och någon i Sverige bosatt person som kan emot delgivning. Då ska ett meddelande som avses i 47 § föras in i Post- och Inrikes Tidningar och om den juridiska personen har en registrerad postadress ska ett meddelande om delgivningen skickas till denna adress.

Kungörelsedelgivning har enligt 51 § skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning, om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder har skett i rätt tid.

Norge

I 27 § i Norges förvaltningslag (lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker) föreskrivs om delgivning av myndigheternas beslut. I paragrafen föreskrivs det inte om kungörelser eller offentlig delgivning. I 29 § sägs att om delgivningen sker genom offentlig kungörelse (offentlig kunngjøring), börjar tidsfristen för besvär löpa från den dag då beslutet har kungjorts.

Det finns inga närmare allmänna procedurbestämmelser om kungörelser i lagstiftningen, och förfarandet är oenhetligt. I speciallagstiftningen har man kunna föreskriva om situationer där kungörelse är möjlig, såsom i 37 § i vägtrafiklagen (lov om vegtrafikk), enligt vilken kungörelse verkställs när en persons vistelseplats och adress är okända. Även enligt 42 § i lagen om biologisk mångfald (lov om forvaltning av naturens mangfold) kungörs naturvårdsmyndighetens skyddsbeslut i en tidning som läses i området. I vissa situationer publiceras en kungörelse också i Norsk Lysingsblad (43 §, se också lov om Norsk Lysingsblad), som motsvarar Officiella tidningen i Finland.

Danmark

Danmarks förvaltningslag stiftades ursprungligen 1985, och till sin karaktär är den en så kallad minimilag. Förvaltningslagen innehåller inga bestämmelser om offentliga kungörelser. Som delgivningsformer nämns brevdeltgivning (brevforkyndelse), postdeltgivning (postforkyndelse), telefondeltgivning (telefonforkyndelse) och stämningsmannadeltgivning (stævningsmandsforkyndelse).

Offentlig kungörelse eller offentlig delgivning (offentlig bekendtgørelse) nämns i speciallagstiftning, till exempel i bestämmelser med anknytning till byggande och miljö. Det finns inte några allmänna bestämmelser om offentlig delgivning eller offentliga kungörelser, utan det föreskrivs om delgivningsförfarandet i respektive speciallag. Till exempel i lagen som gäller byggande och byggnadsmiljö (lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer LBK nr 970 af 28/08/2014) och i miljöskyddslagen (lov om naturbeskyttelse LBK nr 934 af 27/06/2017) föreskrivs om offentlig kungörelse. I 50 a § i lagen om förorenad jord (lov om forurennet jord LBK nr 282 af 27/03/2017) föreskrivs att kungörelsen publiceras i en lokaltidning och på kommunens webbplats, men kungörelsen kan också verkställas enbart på elektronisk väg.

Tyskland

I Tyskland är den centrala allmänförvaltningsrättsliga författningen på förbundsstatsnivå lagen om förvaltningsförfarande (Verwaltungsverfahrensgesetz), som är en formell procedurförfattning med exakt innehåll. I 27 a § föreskrivs om offentlig delgivning (öffentliche Bekanntmachung) på webben. I bestämmelsen sägs att om det i lag föreskrivs om offentlig delgivning eller ortsspecifik delgivning (ortsüblichen bekanntmachung), ska myndigheten dessutom publicera innehållet i delgivningen på webben.

I 41 § föreskrivs om delgivning av handlingar. Enligt 3 punkten delges en handling genom en offentlig kungörelse när detta föreskrivs särskilt. Ett ärende delges offentligt genom en offentlig kungörelse när partsdeltgivning är opraktiskt. Enligt 4 punkten verkställs offentlig kungörelse av en skriftlig eller elektronisk handling så att den del av handlingen som innehåller fö-

reskriften publiceras på orten. I en ortsspecifik kungörelse meddelas var handlingen och motiveringen till den finns tillgänglig. Delfåendet av handlingen anses ha ägt rum två veckor efter kungörelsen.

Bestämmelser om delgivning finns dessutom i delgivningslagen (Verwaltungszustellungsgesetz). Lagens tillämpningsområde är i stor utsträckning detsamma som för lagen om förvaltningsförfarande. Lagen tillämpas emellertid också på delgivning av stämningar. Delgivningsätten är enligt lagen brevdeltgivning, elektronisk delgivning mot delfåendebevis, elektronisk delgivning mot hämtningsbevis i De-Mail-tjänsten, delgivning till laglig företrädare eller ombud, delgivning till utlandet samt i 10 § avsett anslag (öffentliche Zustellung).

Enligt 10 § kan anslag användas när mottagarens vistelseplats är okänd, när delgivning till en företrädare eller ett ombud eller en juridisk person inte är möjlig, när adressen är okänd eller när delgivning enligt 9 § till utlandet inte har lyckats.

Vid anslag offentliggörs ett meddelande hos myndigheten eller publiceras i portalen Bundesanzeiger. I meddelandet ska nämnas myndigheten, delgivningsmottagarens namn och senast kända adress, datum och handlingens identifikationsuppgifter och den plats där man kan bekanta sig med handlingen. Dessutom ska det meddelas när och hur meddelandet publicerades. Meddelandet anses ha delgetts när två veckor har förflutit från publiceringsdagen.

2.3 Bedömning av nuläget

Förfarandet vid offentlig delgivning

Enligt förvaltningslagen används offentlig delgivning för det första när delgivningen inte kan verkställas som vanlig eller bevislig delgivning (55 § 1 mom.). För det andra kan offentlig delgivning användas när en handling ska delges över trettio personer som är kända eller när personernas antal är okänt (55 § 2 mom.). Offentlig delgivning tillämpas också när delgivning till utlandet inte har lyckats i enlighet med 63 § 1 mom. i förvaltningslagen.

Enligt 62 § 1 mom. i förvaltningslagen hålls vid offentlig delgivning en handling en viss tid framlagd för mottagaren hos myndigheten. Det är således inte fråga om att handlingen skulle sättas upp offentligen till påseende, utan delgivningens mottagare ska särskilt be att få se handlingen (RP 72/2002 rd, s. 124). Vid offentlig delgivning ska ett meddelande om att handlingen finns framlagd alltid publiceras i den officiella tidningen och dessutom sättas upp på en anslagstavla eller publiceras i en tidning. Officiella tidningen ges ut av statsrådets kansli och utkommer tre gånger i veckan. Den berörs av lagen om den officiella tidningen (268/1931). Meddelande i den officiella tidningen har slopats till exempel i den nya namnlagen (946/2017) samt i ändringen (364/2017) av konkurslagen.

Publicering av meddelanden i den officiella tidningen eller offentliggörande av dem på myndighetens anslagstavla enligt de gällande bestämmelserna kan inte längre betraktas som ett effektivt förfarande med tanke på tillgången till information inom modern förvaltning. Kostnaderna för den officiella tidningen samt det långsamma förfarandet talar för att man avstår från meddelande i den officiella tidningen som förstahandsförfarande.

Offentliga kungörelser

Kungörelselagen från 1925 är föråldrad och till stor del endast formellt gällande rätt. I 1 § i kungörelselagen föreskrivs också om kungörande av lagar och förordningar. Till dessa delar är kungörelselagen inte längre tillämplig rätt, utan på publiceringen av författningar tillämpas lagen om Finlands författningssamling (188/2000). I den mån som kungörelselagen fortfarande innehåller tillämpliga bestämmelser kan offentliggörande av tillkännagivanden på myndigheternas anslagstavlor inte längre betraktas som en effektiv informationsförmedlingsmetod inom modern förvaltning. I kommunallagen har man redan i fråga om kommunala tillkännagivanden övergått till att publicera dem i det allmänna datanätet i stället för att offentliggöra dem på kommunens anslagstavla. Med tanke på lagstiftningens utveckling vore det mest konsekventa att föreskriva att alla offentliga kungörelser som hör till kommunala samt regionala och riksomfattande samt andra myndigheters behörighet ska publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet i stället för på anslagstavlor.

Kungörelser på myndigheternas webbplats i det allmänna datanätet i stället för på anslagstavlor främjar dessutom en öppnare förvaltning samt förbättrar individers, sammanslutningars och företags tillgång till information. Det elektroniska kungörelseförfarandet påskyndar också kungörelseförfarandet samt minskar kungörelsekostnaderna. I flera lagar som hänvisar till kungörelselagen och offentliga kungörelser ingår redan nu kompletterande bestämmelser om att delgivning också ska publiceras på myndighetens webbplats.

Det är också nödvändigt att reformera kungörelseförfarandet för att förenhetliga lagstiftningen. Utöver kommunerna meddelar också statliga myndigheter och förvaltningsdomstolarna offentliga kungörelser med stöd av speciallagstiftning. I de lagar som hänvisar till offentliga kungörelser finns på många ställen bestämmelser som kompletterar kungörelselagen, vilket har gjort att kungörelseförfarandet blivit splittrat och oenhetligt.

Verkställandet av offentlig kungörelse ska särskiljas från myndighetens allmänna information och offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen. Offentliga kungörelser fullgör i och för sig också en informationsuppgift.

Anslagsförfaranden

När förfarandet vid offentlig delgivning och offentlig kungörelse blir elektroniskt är det skäl att omvärdera behovet av särskilda bestämmelser om anslagsförfarandena. Vid anslagsförfarandet har myndigheten först dagen innan ett beslut meddelas kunnat sätta upp information om detta på sina anslagstavla och delgivningen anses ha skett när beslutet meddelas. Tiden för sökande av ändring börjar således löpa från det att beslutet meddelas. Delfåendet innan tiden för sökande av ändring börjar blir skenbart med ett sådant förfarande. Detta kan inte betraktas som helt korrekt med tanke på rättsskyddet.

Anslagsförfarandet utgör ett undantag från delgivningsförfarandena enligt förvaltningslagen, och därför bör det finnas i sak godtagbara grunder för att använda det. När den förvaltningsområdesspecifika lagstiftningen reformeras i framtiden är det motiverat att bedöma förutsättningarna att stryka bestämmelserna om anslagsförfarandet.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionens syfte är att ajourföra förfarandet vid offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen. I propositionen föreslås att meddelande i den officiella tidningen upphör att vara förstahandsförfarande. Meddelanden på myndighetens anslagstavla ersätts med meddelanden på webbplats, vilket påskyndar förfarandet och främjar tillgången till information.

Dessutom är målet att modernisera de allmänna bestämmelserna om offentliga kungörelser genom att upphäva kungörelselagen från 1925 och ta in bestämmelser om offentliga kungörelser i förvaltningslagen. Man övergår från kungörelser på myndighetens fysiska anslagstavla till kungörelser på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. I och med att kungörelselagen upphävs upphör kommunernas i kungörelselagen föreskrivna skyldighet att ha fysiska anslagstavlor. På andra ställen i lagstiftningen föreskrivs även i fortsättningen i vilka situationer offentlig kungörelse används och om den myndighet som är behörig att använda sådan.

3.2 Alternativ

Offentliga kungörelser

Det kan inte anses ändamålsenligt att stifta en ny allmän lag som gäller endast offentliga kungörelser, eftersom en sådan lag skulle innehålla endast några paragrafer. Det kan inte heller betraktas som ändamålsenligt att föreskriva om det förfarande som ska iakttas vid kungörelser i respektive speciallag, eftersom förfarandena eventuellt kan bli olika och bestämmelserna överlappa varandra.

Ett alternativt sätt att genomföra reformen av bestämmelserna om offentliga kungörelser vore att upphäva kungörelselagen och tillämpa förfarandet vid offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen på offentliga kungörelser. De situationer där offentliga kungörelser respektive offentlig delgivning används skiljer sig dock från varandra. En handling delges genom en offentlig kungörelse när det har föreskrivits särskilt om det. I fråga om dessa ärendekategorier har man således särskilt bedömt att det mest ändamålsenliga delgivningssättet i respektive situation är offentlig kungörelse. Till dessa ärendekategorier hör framför allt sådana som har anknytning till miljön och som kan beröra ett stort antal människor eller juridiska personer. Avsikten är att göra handlingen allmänt känd genom den offentliga kungörelsen. I flera lagar föreskrivs att de handlingar som kungörs också ska publiceras i datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Vid kungörelse i datanätet finns inte motsvarande tekniska hinder för att lägga fram det kungjorda materialet som vid meddelande på en anslagstavla.

Vid offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen kan det vara fråga om delgivning av handlingar och beslut som hänför sig till enskilda personers privata och mycket speciella förvaltningsärenden. Utgångspunkten för 62 § i förvaltningslagen är att en handling hålls en viss tid tillgänglig för mottagaren hos myndigheten. Om en handling som delges enligt förfarandet vid offentlig delgivning skulle publiceras i det allmänna datanätet, vore tillgänglig för en obegränsad grupp. Även om dessa handlingar vore offentliga, kan det inte betraktas som ändamålsenligt och nödvändigt med tanke på allmänhetens rätt att få tillgång till information att handlingar i dessa ärenden publiceras i sin helhet på myndighetens webbplats.

Med hänsyn till skillnaderna mellan de situationer där offentliga kungörelser och offentlig delgivning används och förfarandena kan det konstateras att det fortfarande finns ett behov av offentliga kungörelser som ett separat förfarande. Eftersom även statliga myndigheter och förvaltningsdomstolarna meddelar offentliga kungörelser med stöd av speciallagstiftning, finns det fortfarande behov av en kungörelsebestämmelse som gäller statliga myndigheter och förvaltningsdomstolarna. Det mest ändamålsenliga stället för bestämmelsen vore förvaltningslagen. Det är viktigt med bestämmelser i en allmän lag för att det förfarande som iakttas i fråga om offentliga kungörelser ska vara enhetligt och för att förhindra att regleringen splittras. Den bestämmelse om offentliga kungörelser som föreslås i förvaltningslagen följer bestämmelserna om tillkännagivanden i kommunallagen och den föreslagna landskapslagen. Detta är viktigt eftersom i vissa ärendekategorier meddelar både kommunen och en statliga myndighet offentliga kungörelser.

Offentlig kungörelse som term är ålderdomlig. Det har dock visat sig utmanande att avstå från den, för en egen term för förfarandet skiljer det från offentlig delgivning och myndigheternas allmänna informationsverksamhet eller meddelanden. Därför föreslås att begreppet offentlig kungörelse behålls i propositionen.

3.3 De viktigaste förslagen

Ajourföreläsning av förfarandet vid offentlig delgivning

Det föreslås att det gällande 62 § 1 mom. i förvaltningslagen kvarstår oförändrat. Med att en handling hålls tillgänglig avses att mottagaren ges möjlighet att hos myndigheten bekanta sig med den handling som delgivningen gäller. Det är således inte fråga om att handlingen skulle sättas upp offentligen till påseende, utan delgivningens mottagare ska särskilt be att få se handlingen. Handlingarna hålls en viss tid tillgängliga för mottagaren hos myndigheten. På motsvarande sätt som den gällande regleringen föreslås inga bestämmelser om hur längre handlingarna hålls tillgängliga.

Enligt den huvudregel som framgår av det föreslagna 62 § 2 mom. ska det i framtiden meddelas på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet om att en handling finns tillgänglig. Vid behov kan det också meddelas att handlingen finns tillgänglig i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Meddelande i den offentliga tidningen som förstahandsförfarande slopas. Den officiella tidningen kvarstår dock som det meddelandesätt som bestämmer tidpunkten för delfäendet i de situationer där meddelandet undantagsvis inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats.

Man avstår också från meddelande på myndighetens anslagstavla. Myndigheter har fortfarande möjlighet att ha till exempel elektroniska anslagstavlor eller terminaler avsedda för allmänheten i sina lokaler. Terminaler för allmänheten finns i allt större utsträckning tillgängliga även i till exempel medborgarkontor enligt lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (188/2016) och i allmänna bibliotek. Kunderna har också möjlighet att på eget initiativ höra sig för hos myndigheterna om ärenden som är föremål för offentlig delgivning och be att få se de handlingar som hänför sig till ett ärende.

Offentlig kungörelse

I propositionen föreslås att lagen om offentliga kungörelser upphävs som föråldrad. Det föreslås att allmänna bestämmelser om förfarandet vid offentlig kungörelse tas in i förvaltningslagen. Behörigheten att använda offentliga kungörelser ska även i fortsättningen basera sig på någon annan lag. Avsikten är att göra handlingen allmänt känd genom den offentliga kungörelsen.

Enligt förslaget ska kungörelsen och den handling som kungörs publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Vid behov ska kungörelsen också publiceras i en tidning som utkommer i det område som påverkas av ärendet eller på något annat sätt som myndigheten beslutar. Om kungörelsen och den handling som kungörs på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras på myndighetens webbplats, ska kungörelsen dessutom publiceras i den officiella tidningen. I förvaltningslagen föreskrivs det vad som ska framgå av kungörelsen och om tidpunkten för delfäendet. Kungörelsen och den handling som kungörs ska hållas offentligt tillgängliga på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet i 14 dygn. Om en tid för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfäendet av handlingen, ska kungörelsen och den handling som kungörs hållas offentligt tillgängliga tills den nämnda tidsfristen går ut. Därefter ska de personuppgifter som ingår i kungörelsen och den kungjorda handlingen avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet.

I förvaltningslagen föreskrivs endast om det förfarande som ska iakttas i fråga om offentliga kungörelser. I speciallagstiftning föreskrivs fortfarande om den myndighet som är behörig att verkställa kungörelsen och vilka ärenden som ska kungöras och i vilket skede av behandlingen

av ärendet. Bestämmelserna ingriper således inte i användningsområdet för kungörelseförfarandet. Det har ansetts ändamålsenligt att genomföra andra behov att se över lagstiftningen som följer av upphävandet av kungörelselagen och ikraftträdandet av den föreslagna 62 a § i förvaltningslagen i samband med andra reformer av lagstiftningen (se avsnitt 6).

Publicering av uppgifter vid verkställandet av offentlig delgivning och offentlig kungörelse

De handlingar som en offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen och en offentlig kungörelse enligt 62 a § i den lagen gäller kan innehålla personuppgifter eller andra uppgifter som omfattas av skyddet av privatlivet eller uppgifter om till exempel en privat företagshemlighet. I 62 b § i förvaltningslagen föreslås därför bestämmelser om publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse. Enligt den får uppgifterna i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig och i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen publiceras, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. I fråga om personuppgifter publiceras dock endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information, och de får publiceras trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. De personuppgifter som ingår i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig samt i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen ska avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. löper ut.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Samhälleliga konsekvenser

Möjligheterna att få information kan allmänt taget anses förbättras när det blir möjligt att använda det allmänna datanätet vid verkställande offentlig delgivning och offentliga kungörelser. Dessutom kan man bekanta sig med meddelanden som publiceras vid offentlig delgivning och med offentliga kungörelser samt de handlingar som kungörs på myndighetens webbplats även utanför tjänstetid. Det bör påpekas att i en del speciallagstiftning har man redan sett behov av effektivare informationsförmedling, och då har det föreskrivits till exempel om kungörande på webbplatsen som ett komplement till kungörelselagens förfarande.

Myndigheterna behåller möjligheten att dessutom publicera meddelanden om handlingar som hålls tillgängliga och offentliga kungörelser samt de handlingar som kungörs till exempel på elektroniska anslagstavlor i sina verksamhetsställen. Kunderna har också möjlighet att på eget initiativ hos myndigheterna fråga efter ärenden som är föremål för offentlig delgivning eller offentlig kungörelse och be att få se de handlingar som hänför sig till dem.

Vid offentlig delgivning kvarstår i vissa exceptionella situationer skyldighet att publicera ett meddelande om att en handling hålls tillgänglig i den officiella tidningen och i en tidning som avses i 62 § 2 mom. Möjligheterna att få information kan dock anses förbättras och effektiviseras när meddelande på myndighetens webbplats blir det huvudsakliga sättet att verkställa offentlig delgivning.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet har myndigheterna inte absolut skyldighet att tillhandahålla e-tjänster eller underhålla webbplatser. Utvecklingen

inom den offentliga förvaltningen har dock lett till att tillgången till e-tjänster ökat. I praktiken har myndigheterna numera egna webbplatser. I kommunallagen föreskrivs det dessutom om skyldighet till kommunikation på nätet för kommunerna. I sak motsvarande bestämmelser ingår i förslaget till landskapslag. Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition som syftar till att en lag om tillhandahållande av digitala tjänster ska stiftas, där det föreslås bestämmelser om tillgängligheten i fråga om myndigheternas webbplatser och om myndigheternas skyldighet att tillhandahålla digitala tjänster (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillhandahållande av digitala tjänster och lag om ändring av lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet RP 60/2018 rd).

Bestämmelser om en myndighets skyldighet att informera om sin verksamhet och sina tjänster samt om de rättigheter och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har i ärenden som anknyter till dess verksamhetsområde finns i 20 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Information om myndigheternas verksamhet ges numera i stor utsträckning via webbplatser. Den föreslagna reformen orsakar inga särskilda ekonomiska konsekvenser i fråga om publiceringen av offentliga kungörelser eller offentlig delgivning i datanätet. Den arbetsinsats som skulle gå åt till fysiska anslagstavlor inriktas nu på att uppdatera webbplatserna. Propositionen har inte heller några särskilda konsekvenser för förvaltningsdomstolarnas verksamhet.

Ibruktagandet av datanätet effektiviserar delgivningsförfarandena. I detta avseende är det av betydelse att kommunernas på kungörelselagen baserade skyldighet att ha anslagstavlor försvinner. Den gällande 62 § i förvaltningslagen har i sig inte lett till skyldighet för myndigheterna att ha anslagstavlor för offentlig delgivning, för enligt 2 mom. har anslagstavla och tidning varit alternativa meddelandesätt.

I speciallagstiftning ingår vissa bestämmelser enligt vilka en myndighet ska ha sänt kungörelser även till kommunen för publicering. När reformen träder i kraft minskar behovet av sådana bestämmelser, för enligt förslaget till 62 a § ska offentlig kungörelse verkställas av den behöriga myndigheten.

4.3 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms inte ha några särskilda ekonomiska konsekvenser. I praktiken har statliga myndigheter redan egna webbplatser för information. Webbplatser har blivit det viktigaste sättet att informera om myndigheternas verksamhet och tjänster. De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt att verkställa offentlig delgivning och offentlig kungörelse även på andra sätt som anges närmare i lagen, om det inte är möjligt att använda det allmänna datanätet. Propositionen medför inga skyldigheter för myndigheterna att inrätta kommunikationssystem eller annars genomföra några ekonomiska betydande datatekniska reformer.

Meddelande i Officiella tidningen upphör att vara det förfarande som kommer i första hand vid verkställande av offentlig delgivning, vilket minskar delgivningskostnaderna. Priset på ett textmeddelande som publiceras i Officiella tidningen är 89 euro per de 400 första tecken samt 0,185 euro per följande tecken plus mervärdesskatt. Serviceavgiften för blanketter som redaktionen fyller i är 25 euro per meddelande plus mervärdesskatt. Behovet av meddelanden som publiceras i tidningar i anslutning till offentlig delgivning kan antas minska genom att meddelanden i datanätet tas i bruk.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

I det första skedet utarbetade justitieministeriet en bedömningspromemoria om behoven av att reformera kungörelselagen. Den skickades på remiss till 54 aktörer den 15 maj 2017. Tidsfristen för yttranden gick ut den 31 juli 2017. Det kom 28 yttranden. I yttranden ansågs det rekommendabelt att kungörelselagstiftningen reformeras. Största delen av remissinstanserna ansåg att det fortfarande behövs allmänna bestämmelser om kungörelseförfarandet, vilket har styrt den fortsatta beredningen. Ett sammandrag av yttrandena publicerades den 25 september 2017.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet utifrån bedömningspromemorian och responsen i yttrandena om den.

Det har ansetts ändamålsenligt att bedöma och bereda de behov av ändringar i annan lagstiftning som följer av ikraftträdandet av den föreslagna lagstiftningen vid respektive ministerium och att genomföra dem i form av ministeriernas egna lagstiftningsprojekt eller som ett led i reformen av annan förvaltningsområdesspecifik lagstiftning (se avsnitt 6).

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utkastet till regeringens proposition sändes på remiss den 9 februari 2018 till sammanlagt 66 aktörer. Det kom 39 yttranden. Begäran om yttrande och yttrandena finns tillgängliga i statsrådets projektfönster. De yttranden som getts via utlåntandetjänsten finns också på webbplatsen utlåtande.fi, där de finns sammanställda enligt fråga.

Nästan alla remissinstanser understödde att kungörelselagen upphävs och ansåg det motiverat att förfarandena i anslutning till offentlig kungörelse och offentlig delgivning ajourförs. Delgivning i det allmänna datanätet ansågs effektivisera informationsförmedlingen. Remissinstanserna ansåg allmänt att det även i framtiden finns ett uttryckligt behov av kungörelseförfarandet och ansåg det befogat att separata procedurbestämmelser om kungörelse tas in i förvaltningslagen.

En del av remissinstanserna påpekade dock att alla inte har tillgång till dataförbindelser eller tillträde till myndigheternas webbplatser. Bland annat riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet ansåg det viktigt att förvaltningslagen möjliggör offentlig delgivning och kungörelseförfarande även på så sätt att man kan bekanta sig med handlingarna hos myndigheten. I yttrandena påpekades också mera allmänt behovet av att utveckla den offentliga förvaltningens kundservice genom att tillhandahålla terminaler för allmänheten, som kunderna efter behov också kan använda med myndighetens hjälp.

Flera remissinstanser ansåg att det bör föreskrivas noggrannare än vad som föreslagits om tidpunkten för delfäendet. I synnerhet förvaltningsdomstolarna ansåg dessutom att för att bestämmelserna ska fungera och med avseende på sökandet av ändring är det nödvändigt att innehållet i och tidpunkten för delgivningen kan verifieras i efterhand också när man använder datanätet. Av det meddelande som publiceras i datanätet bör därför framgå den tidpunkt då meddelandet har lagts ut på nätet och information om dess betydelse. De föreslagna bestämmelserna om offentlig delgivning och offentliga kungörelser i förvaltningslagen har precisrats i dessa avseende under den fortsatta beredningen.

Högsta förvaltningsdomstolen ansåg det dessutom befogat att bedöma ett eventuellt behov av övergångsbestämmelser till följd av ikraftträdandet av reformen. Det har inte ansetts föreligga något behov av övergångsbestämmelser för förvaltningslagens del, särskilt med beaktande av att behörigheten att använda offentliga kungörelser följer även i fortsättningen av speciallagstiftning. När förfarandet vid offentlig delgivning ajourförs är det åter i första hand fråga om ändringar i meddelandesättet.

6 Andra omständigheter som inverkar på propositionen

6.1 Samband med andra propositioner

Propositionen har ett direkt samband med den proposition om ändring av vattenlagen och miljöskyddslagen som bereds vid miljöministeriet. Den propositionen innehåller hänvisningar till 62 a § i förvaltningslagen, som föreslås i denna proposition. Avsikten är att överlämna propositionen till riksdagen för behandling under den pågående höstsessionen.

Propositionen har också samband med regeringens proposition med förslag till lag om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden, till lag om ändring av lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning samt till vissa lagar som har samband med dem, som bereds vid miljöministeriet och där det hänvisas till 62 a § i förvaltningslagen. Även den propositionen är avsedd att överlämnas till riksdagen för behandling under den pågående höstsessionen.

Dessutom är det skäl att nämna att riksdagen som bäst behandlar regeringens proposition med förslag till lag om tillhandahållande av digitala tjänster och lag om ändring av lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (RP 60/2018 rd), som beretts vid finansministeriet och varmed avsikten är att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. Syftet med bestämmelserna är att främja olika användarkategoriers tillgång till information om innehållet på myndigheternas webbplatser.

6.2 Behov av att reformera annan lagstiftning

Den förvaltningsområdesspecifika lagstiftningen innehåller hänvisningar till lagen om offentliga kungörelser eller förfarandet vid offentlig kungörelse. Dessutom hänvisas det till kommunernas anslagstavlor i annan lagstiftning. Till följd av att kungörelselagen upphävs upphör kommunernas på den lagen baserade skyldighet att ha anslagstavlor för offentliga kungörelser.

Det har ansetts ändamålsenligt att bedöma och bereda de behov av ändringar i annan lagstiftning som följer av ikraftträdandet av den föreslagna lagstiftningen vid respektive ministerium och att genomföra dem i form av ministeriernas egna lagstiftningsprojekt eller som ett led i reformen av annan förvaltningsområdesspecifik lagstiftning. Det är i huvudsak fråga om att hänvisningar i annan lagstiftning till kungörelselagen, som föreslås bli upphävd, eller till förfarandet vid offentlig kungörelse måste ses över så att de börjar motsvara de föreslagna bestämmelserna i förvaltningslagen. Hänvisningar till exempelvis 62 a § i förvaltningslagen som tas in i speciallagar leder emellertid i många fall till behov av att ändra även andra bestämmelser i speciallagarna i fråga. Ändringar av hänvisningsbestämmelserna förutsätter sålunda kännedom om och mer omfattande bedömning av den aktuella speciallagstiftningen.

När det gäller lagstiftningen inom miljöministeriets ansvarsområde föranleder den föreslagna reformen behov av ändringar i bland annat miljöskyddslagen, lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), marktäktslagen, naturvårdslagen (1096/1996), lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/1978). De ändringsbehov som riktar sig mot markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och markanvändnings- och byggförordningen (895/1996), som hör till miljöministeriets ansvarsområde, bedöms och bereds som ett led i den totalreform av markanvändnings- och bygglagen som pågår vid miljöministeriet.

De behov av ändringar i lagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets ansvarsområde som den föreslagna reformen förorsakar riktar sig mot gruvlagen, kärnenergilagen (990/1987) och lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005). Inom kommunikationsministeriets ansvarsområde är sådana lagar lagen om flyttning av fordon (828/2008), banlagen (110/2007) och lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005). Inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde riktar sig ändringsbehov mot lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter (373/2016) och lagen om hantering av översvämningsrisker (620/2010). Inom justitieministeriets ansvarsområde är sådana lagar vattenlagen, vallagen (714/1998) och lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977).

Avsikten är att de nödvändiga ändringar i annan lagstiftning som följer av den föreslagna reformen ska sättas i kraft samtidigt som de föreslagna ändringarna i förvaltningslagen vid ingången av 2020.

Avsikten är att bedöma eventuella ändringsbehov som gäller kungörelser i samband med val till sametingen separat och att genomföra nödvändiga reformer i sametingslagen (974/1995) före valet till sametinget 2023.

Enskilda hänvisningar till kommunens anslagstavla ingår dessutom i skollagen (253/1995), som hör till jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde, värnpliktslagen (1438/2007), som hör till försvarsministeriets ansvarsområde, samt lagen om överföring av små fristående områden från en kommun till en annan (1197/1997), som hör till finansministeriets ansvarsområde. Eventuella behov av ändringar i dessa bedöms och bereds likaså vid de ansvariga ministerierna.

Bestämmelser på förordningsnivå som hänvisar till kungörelselagen och kungörelser finns i följande förordningar, som behöver ajourföras: skoltförordningen, markanvändnings- och byggförordningen, statsrådets förordning om miljöskydd, statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, terrängtrafikförordningen, sjötrafikförordningen, gruvförordningen, kärnenergiförordningen och statsrådets förordning om vattenhushållningsärenden.

Anslagsförfarandet nämns i sammanlagt tio gällande författningar (gruvlagen, språklagen 423/2003, lagen om skydd för miljön i Antarktis 28/1996 år 1998, lagen om hantering av översvämningsrisker, lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen, naturvårdslagen, marktäktslagen, markanvändnings- och byggförordningen, lagen om trafiksystem och landsvägar, banlagen, samiska språklagen 1086/2003, lagen om friluftsliv 606/1973, vattenlagen och miljöskyddslagen).

När förfarandet vid offentlig delgivning och de offentliga kungörelserna blir elektroniska är det motiverat att omvärdera behovet av särskilda bestämmelser om anslagsförfaranden. Vid anslagsförfarandet har myndigheten först dagen innan ett beslut meddelas kunnat sätta upp information om detta på sin anslagstavla, och delgivningen anses ha skett när beslutet meddelas. Tiden för sökande av ändring börjar således löpa från det att beslutet meddelas. Delfäendet innan tiden för sökande av ändring börjar blir skenbart med ett sådant förfarande. Detta kan inte betraktas som helt korrekt med tanke på rättsskyddet. Anslagsförfarandet utgör ett undantag från delgivningsförfarandena enligt förvaltningslagen, och därför borde det finnas i sak godtagbara grunder för att använda det. När den förvaltningsområdesspecifika lagstiftningen reformeras i framtiden är det motiverat att bedöma förutsättningarna att stryka bestämmelserna om anslagsförfarandet. Avsikten är att bedöma bland annat markanvändnings- och bygglagens och markanvändnings- och byggförordningens anslagsbestämmelser som en del av ovan nämnda totalreform av markanvändnings- och bygglagen som pågår vid miljöministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av förvaltningslagen

5 §. Förhållande till annan lagstiftning. Förvaltningslagens förhållande till lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ses över på grund av de föreslagna ändringarna i 62 och 62 a § i förvaltningslagen. Det föreslås att 5 § 2 mom. i förvaltningslagen ska ses över med en bestämmelse om att bestämmelser om elektronisk kommunikation vid vanlig och bevislig elektronisk delgivning av beslut finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Ändringen är nödvändig därför att det i 62 § och 62 a § i förvaltningslagen föreskrivs om verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse i det allmänna datanätet.

62 §. Offentlig delgivning. Vid offentlig delgivning ska den officiella tidningen inte längre komma i första hand. Utgångspunkten är att det ska meddelas på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet om handlingar som finns tillgängliga.

Offentlig delgivning används enligt 55 § 1 mom. i förvaltningslagen när delgivningen inte kan verkställas som vanlig eller bevislig delgivning samt enligt 63 § 2 mom. när en delgivning som är avsedd för utlandet inte kan verkställas. Offentlig delgivning kan enligt 55 § 2 mom. i förvaltningslagen dessutom användas i situationer där en handling ska delges över trettio personer som är kända eller när personernas antal är okänt.

Det föreslås att det gällande 62 § 1 mom. kvarstår oförändrat. Vid offentlig delgivning hålls handlingarna en viss tid tillgängliga för mottagaren hos myndigheten. På motsvarande sätt som den gällande regleringen föreslås inga bestämmelser om hur längre handlingarna hålls tillgängliga. Utgångspunkten kan anses vara att tiden är skälig i förhållande till ärendets art och de omständigheter som hänför sig till det och att mottagaren garanteras reell möjlighet att bekanta sig med handlingen. Med att en handling hålls tillgänglig avses att mottagaren ges möjlighet att hos myndigheten bekanta sig med den handling som delgivningen gäller. Det är således inte fråga om att handlingen skulle sättas upp offentligen till påseende, utan delgivningens mottagare ska särskilt be att få se handlingen.

I 2 mom. föreskrivs om sättet att verkställa offentlig delgivning. Enligt förslaget är det förfarande som kommer i första hand att ett meddelande publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Vid behov kan meddelandet utöver på myndighetens webbplats publiceras i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Behovet av mer omfattande tillkännagivande kan till exempel bero på att mottagaren inte bedöms ha förutsättningar att bekanta sig med saken på webbplatsen eller att det inte finns heltäckande nätförbindelse inom myndighetens verksamhetsområde. Informationens omfattning är beroende av myndighetens prövning från fall till fall. Lagen hindrar inte att myndigheten dessutom publicerar information om meddelandet till exempel i myndigheternas gemensamma nättjänst, om mer omfattande information på elektronisk väg betraktas som ändamålsenligt med tanke på informationsförmedlingen. När den prövningsrätt som bestämmelsen möjliggör utnyttjas ska särskild uppmärksamhet fästas vid mottagarnas rättsliga ställning och behov av information.

Om meddelandet inte kan publiceras på myndighetens webbplats på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar exceptionell orsak, ska det meddelas även i den officiella tidningen att handlingen finns tillgänglig. Meddelande i den of-

ficiella tidningen är i enlighet med bestämmelsens ordalydelse i dessa situationer avsedd att utgöra ett förfarande som kompletterar delgivningen via en tidning. För att säkerställa effektiv informationsförmedling ska det således alltid meddelas att handlingen finns tillgänglig både i den officiella tidningen och i en i 2 mom. avsedd tidning, om meddelandet inte kan publiceras på myndighetens webbplats.

När den officiella tidningen inte längre kommer i första hand och man inte längre sätter upp meddelanden på myndighetens anslagstavla förenklas och ajourförs det förfarande som iakttas vid offentlig delgivning samt effektiviseras tillgången till information. Meddelanden som sätts upp på en anslagstavla på myndighetens verksamhetsställe kan inte betraktas som ett effektivt sätt att göra en sak känd inom dagens förvaltning. De föreslagna bestämmelserna främjar delfåendet också i de situationer som omfattas av 63 § 2 mom. i förvaltningslagen, där delgivning till utlandet ska verkställas genom offentlig delgivning.

Det är möjligt att bekanta sig med meddelanden på en webbplats oberoende av myndighetens verksamhetsställes öppettider. Myndigheten har dock fortfarande möjlighet att utöver på webbplatsen publicera meddelanden även på till exempel sin egen elektroniska anslagstavla. Även kunden har fortfarande möjlighet att på eget initiativ höra sig för hos myndigheten om de ärenden som en offentlig delgivning gäller och be att få se den handling som hänför sig till meddelandet.

Meddelanden ska publiceras på ett tydligt och urskiljbart sätt på myndighetens webbplats. Vid publiceringen ska kraven på god förvaltning iakttas, såsom myndighetens serviceprincip, kundorientering samt god informationsförvaltning. Meddelandesättet ska vara effektivt, och meddelandet får inte förväxlas med annan information som finns på myndighetens webbplats. På samma sätt som den tid som en handling ska hållas tillgänglig enligt 1 mom. kan utgångspunkten anses vara att meddelandet finns på myndighetens webbplats en skälig tid i förhållande till ärendets art och de omständigheter som sammanhänger med det. Mottagaren ska således garanteras en reell möjlighet att bekanta sig med handlingen och utnyttja sin rätt att söka ändring eller någon annan procedurmässig rätt som är bunden till tidsfristen.

Enligt 3 mom. ska det av meddelandet på samma sätt som enligt den gällande bestämmelsen framgå vad saken gäller samt var och när handlingen finns tillgänglig. I meddelandet ska utgångspunkterna för behandlingen av den sak som delgivningen gäller samt vilken typ av handling det är fråga om beskrivas i allmänna drag. I meddelandet får det däremot inte i detalj redogöras för handlingens innehåll eller för utgången i ärendet. Avsikten är endast att underrätta mottagaren om delgivningen och möjligheten att bekanta sig med den handling som delgivningen gäller. Vid offentlig delgivning är det inte ändamålsenligt att på myndighetens webbplats utöver meddelandet publicera även de handlingar som ska delges, såsom fallet är vid offentlig kungörelse.

I momentet föreskrivs dessutom om tidpunkten för delgivningen när offentlig delgivning används. I meddelandet ska nämnas den tidpunkt då det har publicerats på myndighetens webbplats och uttryckligen anges att delfåendet anses ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten i fråga. För delgivningen är publiceringen på myndighetens webbplats således avgörande även i det fallet att meddelandet enligt myndighetens prövning publiceras också i en tidning. Bestämmelser om beräkning av tidsfrister finns i lagen om beräkning av laga tid (150/1930).

Om meddelandet på grund av störningar i datakommunikationerna ändå inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats, ska det anges i meddelandet att delfåendet har skett den

sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades i den officiella tidningen. För sådana exceptionella situationer är det nödvändigt att behålla den officiella tidningens ställning som det meddelandesätt som bestämmer tidpunkten för delfäendet på samma sätt som enligt den gällande regleringen. Övriga meddelandesätt i anslutning till verkställandet av offentlig delgivning är sådana att de endast stödjer delfäendet.

62 a §. Offentlig kungörelse. I paragrafen föreskrivs om det förfarande som ska iakttas vid offentliga kungörelser. Paragrafen ersätter den gällande lagen om offentliga kungörelser.

I förslaget till 62 a § 1 mom. sägs att om en handling enligt någon annan lag ska delges genom en offentlig kungörelse, verkställs delgivningen genom att kungörelsen och den handling som kungörs publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Bestämmelsen ger alltså inte myndigheten behörighet att verkställa offentlig kungörelse, utan detta förutsätter även i fortsättningen en särskild behörighetsbestämmelse i någon annan lag.

Utgångspunkten för regleringen är att på myndighetens webbplats publiceras alltid även den handling som kungörs vid sidan av kungörelsen. Som komplement till detta förfarande kan kungörelsen vid behov utöver på myndighetens webbplats publiceras i en tidning som utkommer i det område som påverkas av ärendet eller på något annat sätt som myndigheten beslutar. Behov av att publicera kungörelsen dessutom i en tidning eller på något annat sätt som myndigheten beslutar kan bero på att myndigheten övervägt att det finns ett större informationsbehov. När myndigheten överväger kompletterande kungörelsesätt måste den beakta informationsbehovet och mottagarnas rättsliga ställning. Kungörandets omfattning är beroende av myndighetens prövning.

Som ett sådant annat sätt som avses i bestämmelsen kan betraktas till exempel meddelande på myndighetens traditionella eller elektroniska anslagstavla eller att kungörelsen publiceras på den ort där en fastighet som utgör materiellt objekt finns. Lagen hindrar inte att myndigheten dessutom publicerar information om meddelandet till exempel i myndigheternas gemensamma nättjänst, om mer omfattande information på elektronisk väg betraktas som ändamålsenligt med tanke på informationsförmedlingen. Det viktiga är att ett sådant annat sätt som avses i bestämmelsen är behövligt med avseende på informationen. Kunden har möjlighet att på eget initiativ höra sig för hos myndigheten om de ärenden som en offentlig kungörelse gäller och be att få se den handling som hänför sig till den.

Om kungörelsen inte kan publiceras på myndighetens webbplats på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar exceptionell orsak, ska den dessutom publiceras i den officiella tidningen. Publicering i den officiella tidningen är i sådana situationer en metod som kompletterar publicering i en tidning eller något annat kungörelsesätt som myndigheten använder. För att säkerställa en effektiv informationsmedling ska kungörelsen vid sidan av i den officiella tidningen alltid publiceras även i en i momentet avsedd tidning eller på något annat sätt som myndigheten beslutar, om kungörelsen inte kan publiceras på myndighetens webbplats.

I 2 mom. föreskrivs att kungörelsen och den handling som kungörs ska hållas framlagda på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet i 14 dygn. Tiden för tillgänglighållande ska i tillämpliga delar gälla även situationer där kungörelsen eller de handlingar som kungörs inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats. De handlingar som kungörs ska då hållas offentligt tillgängliga i 14 dygn på den plats som nämns i kungörelsen. Exempelvis stora kartor kan inte nödvändigtvis alltid datatekniskt publiceras på ändamålsenligt sätt på en webbplats, och då kan de hållas tillgängliga hos myndigheten.

Tiden för tillgänglighållande på 14 dygn enligt bestämmelsen motsvarar den gällande kungörelselagen samt bestämmelserna om tillkännagivande i kommunallagen och förslaget till landskapslag. Om en tid för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfäendet av handlingen, ska kungörelsen och den handling som kungörs enligt bestämmelsen dock hållas offentligt tillgängliga tills den nämnda tidsfristen går ut.

På det sätt som angetts i detaljmotiveringen till 62 § ska även kungörelser publiceras på ett tydligt och urskiljbart sätt på myndighetens webbplats. Vid publiceringen ska kraven på god förvaltning iakttas, såsom serviceprincipen, kundorientering samt god informationsförvaltning. Kungörelsen får till exempel inte förväxlas med annan information som finns på myndighetens webbplats. Myndigheten ska också se till att kungörelsen och de handlingar som kungörs finns på myndighetens webbplats under hela tiden för tillgänglighållande.

Enligt 3 mom. ska det framgå av kungörelsen vad saken gäller och var och till vilken tidpunkt handlingen finns tillgänglig. I momentet föreskrivs dessutom när delfäendet anses ha skett. Den gällande kungörelselagen innehåller inga bestämmelser om när delfäendet av kungörelsen anses ha skett. En del speciallagstiftning innehåller bestämmelser om tidpunkten för delfäendet. Det föreslås en uttrycklig bestämmelse om tidpunkten för delfäendet, eftersom genom offentlig kungörelse delges även beslut som det är möjligt att söka ändring i eller så kan någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börja löpa från delfäendet.

Enligt 3 mom. ska i kungörelsen nämnas den tidpunkt då den har publicerats på myndighetens webbplats och anges uttryckligen att delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten i fråga. Om en kungörelse publiceras till exempel både på webbplatsen och i en tidning, och vid olika tidpunkter, räknas delfäendet även i detta fall från publiceringen på webbplatsen. Bestämmelser om beräkning av tidsfrister finns i lagen om beräkning av laga tid.

Om kungörelsen inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats, ska det anges att delfäendet har skett den sjunde dagen efter det att kungörelsen publicerades i den officiella tidningen. Det ska då framgå uttryckligen av kungörelsen när den har publicerats i den officiella tidningen, för att tidpunkten för delfäendet klart ska framgå.

62 b §. Publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse

De handlingar som en offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen och en offentlig kungörelse enligt 62 a § i den lagen gäller kan innehålla personuppgifter eller andra uppgifter som omfattas av skyddet av privatlivet eller uppgifter om till exempel en privat företagshemlighet. I 62 b § i förvaltningslagen föreslås därför bestämmelser om publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentliga kungörelse. Bestämmelsen ska betraktas som viktig med tanke på skyddet av privatlivet och personuppgifter när delgivningssätten utvidgas till publicering i datanätet. Bestämmelser om kraven på innehållet i meddelanden om att handlingar finns tillgängliga och i kungörelser finns i 62 § 3 mom. och i 62 a § 3 mom.

Enligt den första meningen i förslaget till 62 b § får uppgifterna i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig samt i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen publiceras endast om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Bestämmelser om sekretessgrunder finns i 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, och dessutom kan särskilda sekretessbestämmelser ingå i annan lagstiftning. I meddelanden om att handling-

ar finns tillgängliga samt i offentliga kungörelser och de kungjorda handlingarna får således publiceras endast sådana uppgifter som inte ska hemlighållas med stöd av någon annan lag.

Det föreslås dessutom att publiceringen av personuppgifter begränsas så att i meddelanden om att handlingar finns tillgängliga samt i offentliga kungörelser och de kungjorda handlingarna får publiceras endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information. En i sak motsvarande begränsning ingår i 140 § 1 mom. och 142 § 1 mom. i kommunallagen. När det blir möjligt att använda det allmänna datanätet vid verkställande av delgivning bör särskild uppmärksamhet fästas vid omständigheter som gäller behandling av personuppgifter. Vid behandling av personuppgifter måste man beakta de nämnda principerna för behandling av personuppgifter i artikel 5 i allmän dataskyddsförordning, särskilt uppgiftsminimering och lagringsminimering. Då ska man särskilt försäkra sig om att de personuppgifter som läggs ut på nätet är nödvändiga för tillgången till information på det sätt som avses i 62 b §. För tillgången till information räcker det i många fall med att de handlingar som publiceras i datanätet inte innehåller personuppgifter.

Myndigheters rätt att behandla personuppgifter ska bedömas utifrån Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning och den nationella lagstiftningen om behandling av personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter ska vara sakligt motiverad med hänsyn till myndighetens verksamhet. Som behandlingsgrund enligt allmänna dataskyddsförordningen kan i fråga om offentlig delgivning betraktas artikel 6.1 c eller 6.1 e. Här är det fråga om situationer där behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e).

När kraven i artikel 6.1 c eller 6.1 e är uppfyllda får medlemsstaterna i enlighet med artikel 6.2 och 6.2 behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen genom att närmare fastställa specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling. Bestämmelserna ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionella mot det mål som eftersträvas.

Den viktigaste uppgiften för förfarandet vid offentlig delgivning är att säkerställa att myndigheten kan sköta sitt delgivningsuppdrag också när det inte är möjligt på något annat delgivningssätt enligt förvaltningslagen. Bestämmelserna kan således anses uppfylla ett mål av allmänt intresse enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen och vara proportionella mot det mål som eftersträvas. Grunderna för god förvaltning, som framgår av 2 kap. i förvaltningslagen, styr dessutom myndighetens prövning även när bestämmelserna om förfarandet vid offentlig delgivning tillämpas. För bedömningen är det viktigt att förvaltningslagen är en procedurlag, så behörigheten att utföra de uppgifter som ligger till grund för delgivningsskyldigheten följer alltid av någon annan lag.

Dessutom bör det påpekas att behörighetsregel för att använda offentlig delgivning också kan följa av en uttrycklig bestämmelse i en speciell lag. Behörigheten att använda offentlig kungörelse följer alltid av annan lagstiftning. Behandlingsgrunden och dess förhållande till dataskyddsförordningen bör i de sistnämnda fallen klarläggas i samband med lagstiftningen i fråga, om det kan vara fråga om behandling av personuppgifter som hör till området för dataskyddsförordningen.

Enligt förslaget ska personuppgifter få publiceras trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får

personuppgifter ur en myndighets personregister, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter.

Bestämmelsen i 62 b § i förvaltningslagen om undantag från 16 § 3 mom. i förvaltningslagen behövs, eftersom personuppgifter i ett meddelande om att en handling hålls tillgänglig eller i en offentlig kungörelse eller den handling som kungörs, såsom namnet på den som beslutet gäller, kan vara en del av en myndighets personregister. Då är det fråga om sådana situationer som avses i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. Då en uppgift lämnas ut via det allmänna datanätet kan myndigheten inte försäkra sig om att mottagaren har rätt att använda personuppgiften, eftersom vem som helst som använder det allmänna datanätet har tillgång till uppgiften. Då kan man inte försäkra sig om senare användningsändamål. Man är tvungen att avvika från ändamålsbegränsningen även när ett meddelande om att en handling finns tillgänglig publiceras i en tidning eller i den officiella tidningen, men i de sistnämnda situationerna är utlämnandet av uppgifter mera begränsat än vid förfarandet i det allmänna datanätet.

Artikel 86 i dataskyddsförordningen gör det möjligt att jämka samman behandlingen av personuppgifter och handlingsoffentligheten för utförandet av en uppgift av allmänt intresse. Syftet med förfarandet vid offentlig delgivning är att nå mottagaren och säkerställa att myndigheten fullgör sin delgivningsskyldighet. Användning av det allmänna datanätet vid offentlig delgivning kan inte alltid motiveras med offentlighetsgrunden enligt artikel 86 även fast delgivningen gäller en större personkrets. På grund av det stora användningsområdet för offentlig delgivning kan det emellertid bli aktuellt att använda den också i ovannämnda syfte när förvaltningsområdesspecifik lagstiftning tillämpas.

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska den grund för behandlingen som avses i punkt 1 c och e fastställas i enlighet med unionsrätten, eller i en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Enligt punkten kan den rättsliga grunden innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen, bland annat de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling och ändamålsbegränsningar. Medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I artikel 6.4 i dataskyddsförordningen ges möjlighet att nationellt avvika från ändamålsbegränsningsprincipen förutsatt att den nationella lagstiftningen utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1 i dataskyddsförordningen. Sådana mål är bland annat unionens eller en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ett av unionens eller en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor samt folkhälsa och social trygghet.

Offentlig delgivning kan gälla vilket förvaltningsbeslut som helst eller vilken handling som helst som påverkar behandlingen. Syftet med offentlig delgivning är att säkerställa att myndigheten kan fullgöra sin delgivningsskyldighet i de situationer där det inte är möjligt på något annat delgivningssätt. Med tanke på rättsskyddet är det viktigt att delgivning verkställs i synnerhet i situationer där en tid för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfåendet. Det är möjligt att anse att offentlig delgivning i datanätet når mottagaren med större sannolikhet än meddelande i den officiella tidningen och på en anslagstavla eller i en tidning enligt den gällande lagstiftningen. På så vis kan man bättre

än i nuläget försäkra sig om att mottagaren har förutsättningar att effektiv utnyttja sin rätt att söka ändring eller någon annan tidsfrist.

Förfarandet vid offentlig delgivning kan anses uppfylla unionens eller en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse enligt artikel 23.1 e i dataskyddsförordningen. Bestämmelserna kan dessutom anses vara nödvändiga och proportionella med beaktande av att i ett meddelande som hålls tillgängligt får publiceras endast personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information.

Eftersom behörigheten att verkställa offentliga kungörelser alltid följer av en bestämmelse i en speciallag, bör förhållandet mellan den föreslagna 62 b § och dataskyddsförordningen även i sistnämnda avseende bedömas i samband med annan relevant lagstiftning, om det är möjligt att kungörelser och kungjorda handlingar som publiceras i det allmänna datanätet kan innehålla personuppgifter.

All behandling av personuppgifter ska vara berättigad och nödvändig under hela den tid som uppgifter behandlas. Efter att meddelandetiden och kungörelsetiden upphört upphör också myndighetens grund för och behov av att behandla personuppgifter i det allmänna datanätet. Personuppgifterna ska i enlighet med den sista meningen i förslaget till 62 b § avlägsnas från det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållandet som avses i 62 § 3 mom. eller 62 a § 2 mom. löper ut. Vid offentlig delgivning ska alltså personuppgifter som ingår i meddelandet avlägsnas från det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållande som myndigheten beslutat löper ut. Om en tid för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfåendet av det ärende som den offentliga kungörelsen gäller, ska personuppgifter i den offentliga kungörelsen och de kungjorda handlingarna avlägsnas när den nämnda tiden löper ut. I annat fall ska personuppgifterna avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet 14 dagar efter det att kungörelsen och de kungjorda handlingarna publicerades. Detta gäller också situationer där det någon annanstans i lag har föreskrivits på om tiden för tillgänglighållande på ett sätt som avviker från 62 a § 2 mom. i förvaltningslagen.

Den behöriga myndigheten är ansvarig för verkställandet av delgivningen och för att sekretessbelagda uppgifter inte publiceras i meddelanden enligt 62 § om att en handling hålls tillgänglig eller i kungörelser och handlingar som kungörs enligt 62 a §, och för att personuppgifter i dem avlägsnas från det allmänna datanätet efter utsatt tid. Behandlingen av personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter kräver särskild uppmärksamhet av myndigheten i samband med offentliga kungörelser, där även de kungjorda handlingarna publiceras på myndighetens webbplats.

1.2 Lagen om upphävande av lagen om offentliga kungörelser

1 §. I paragrafen föreskrivs det att lagen om offentliga kungörelse upphävs.

2 §. I paragrafen föreskrivs det om lagens ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2020.

1.3 Lagen om ändring av jordabalken

12 kap. Lagfartsförfarandet

3 §. Kungörelselagfart. Vid kungörelselagfartsförfarandet blir bestämmelserna om offentlig delgivning i 62 § i förvaltningslagen tillämpliga, eftersom en lagfartsärende på grund av sin karaktär måste delges även en på förhand icke bestämd krets av mottagare. I 12 kap. 3 § 2 mom. i jordabalken finns en informativ hänvisning till 62 § i förvaltningslagen. Enligt nämnda bestämmelse i jordabalken ska inskrivningsmyndigheten genom offentlig delgivning uppmana dem som anser sig ha bättre rätt till fastigheten än sökanden att framföra sina yrkanden till inskrivningsmyndigheten inom sex månader från det att kungörelsen har publicerats i den officiella tidningen. Eftersom meddelandet om att en handling hålls tillgänglig enligt förslaget till 62 § i förvaltningslagen inte längre publiceras i den officiella tidningen i alla situationer, utan i princip på myndighetens webbplats, ändras 3 § 2 mom. om kungörelselagfart så att den tidsfrist på sex månader som avses i bestämmelsen börjar löpa från det att delfäendet av kungörelsen anses ha skett i enlighet med 62 § 3 mom. i förvaltningslagen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I denna proposition föreslås inga nya bemyndiganden att utfärda förordning.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. På detta sätt får man tillräckligt med tid att genomföra de ändringar som behövs på andra ställen i lagstiftningen. Även myndigheterna får tillräckligt med tid på sig att förbereda sig på den användning av deras webbplatser som förutsätts av verkställigheten av de bestämmelser om förfarandet vid offentlig delgivning och offentlig kungörelse som föreslås i förvaltningslagen.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

God förvaltning och rättsskydd

De bestämmelser om offentlig delgivning och offentliga kungörelser som lagförslagen avser är av betydelse särskilt med avseende på rättsskydd och god förvaltning, som avses i 21 § i grundlagen. De föreslagna bestämmelserna är dessutom av betydelse med avseende på tillgodosättandet av rätten att delta enligt 2 § 2 mom., 14 § och 20 § 2 mom. i grundlagen samt med avseende på den jämlikhetsprincipen som ingår i 6 § i den lagen.

I de ändringar som föreslås i förvaltningslagen är det inte fråga om ny reglering, utan om att de gällande bestämmelserna om offentlig delgivning och offentliga kungörelser ajourförs och delgivningsförfarandena effektiviseras. Meddelanden och kungörelser i den officiella tidningen eller på myndighetens anslagstavla kan inte betraktas som ett effektivt delgivningssätt inom modern förvaltning. Det har blivit allt vanligare att använda det allmänna datanätet för att göra myndigheters meddelanden och beslut kända. Det kan betraktas som enkelt för både den myndighet som ansvarar för delgivningen som för mottagarna av delgivningen och som ett effektivt meddelandesätt med avseende på informationsförmedlingen. Det främjar också möjligheterna för specialgrupper, såsom personer med funktionsnedsättning och funktionshinder, att få information och påverka. Därför föreslås det att det ska bli möjligt att använda det allmänna datanätet vid verkställande av offentlig delgivning och offentliga kungörelser. Liknande bestämmelser har med grundlagsutskottets medverkan tagits in även i kommunallagen (GrUU 63/2014 rd) och i propositionen med förslag till landskapslag, som bedömts av grundlagsutskottet (GrUU 26/2017 rd).

Trots att elektroniska förfaringssätt blivit vanligare är det klart att alla inte har tillgång till dataförbindelser eller annars tillträde till myndigheternas nättjänster. I sin praxis har grundlagsutskottet i sammanhanget framhållit att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövningsrätt kan läsas ut ur jämlikhetsprincipen när en reglering som överensstämmer med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (t.ex. GrUU 53/2016 rd, GrUU 40/2016 rd, GrUU 4/2016 rd). Trots att delgivning i det allmänna datanätet enligt förslaget blir det sätt att verkställa offentlig delgivning som kommer i första hand, är det fortfarande möjligt att vid behov verkställa offentlig delgivning genom att meddela att en handling finns tillgänglig i en tidning vid sidan av på myndighetens webbplats. Även bestämmelserna om offentliga kungörelser möjliggör vid behov kungörelsesätt som kompletterar publicering på myndighetens webbplats. I detaljmotiveringen nämns till exempel situationer där mottagaren av delgivningen inte bedöms ha förutsättningar att bekanta sig med saken på webbplatsen eller det saknas heltäckande nätförbin-

delse inom myndighetens verksamhetsområde. När den prövningsrätt som de föreslagna bestämmelserna möjliggör utnyttjas ska särskild uppmärksamhet fästas vid mottagarnas rättsliga ställning och behov av information. Myndigheterna har också möjlighet att ha elektroniska anslagstavlor eller dataterminaler avsedda för allmän användning i sina lokaler. Dataterminaler för allmänheten börjar också i allt högre grad finnas tillgängliga i till exempel medborgarkontor och allmänna bibliotek. Kunderna har också möjlighet att på eget initiativ hos myndigheterna fråga efter ärenden som är föremål för offentlig delgivning eller offentlig kungörelse och be att få se de handlingar som hänför sig till dem.

Det är möjligt att anse att propositionen främjar rättsskyddet och förbättrar tillgången till information när den offentliga delgivningen och det offentliga kungörelseförfarandet effektiviseras. Kunderna hos förvaltningen får bättre möjlighet att bekanta sig med meddelanden, kungörelser och kungjorda handlingar när de finns tillgängliga i det allmänna datanätet oberoende av ämbetsverkens öppettider eller läge. Även påverkningensmöjligheterna kan anses stärkas när tillgången till information effektiviseras. De föreslagna ändringarna kan således anses bidra till att främja god förvaltning i förvaltningsärenden. Genom ändringarna individens möjligheter att påverka beslut som gäller honom eller henne själv och den egna livsmiljön.

För rättsskyddet är det av betydelse att olika tidsfrister som påverkar mottagarens rätt börjar ofta löpa från delfäendet, såsom tid för sökande av ändring eller tid som reserverats för framförande av åsikter. Därför är det viktigt att bestämmelserna gör det möjligt att verkställa offentlig delgivning och offentlig kungörelse också i situationer där ett meddelande eller en kungörelse inte kan publiceras på myndighetens webbplats på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak. För sådana exceptionella situationer föreskrivs om den officiella tidningens ställning som det meddelandesätt som bestämmer tidpunkten för delfäendet vid såväl offentlig delgivning som offentliga kungörelser.

Offentlighetsprincipen samt skydd för privatliv och personuppgifter

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna är offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade genom lag. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. När det gäller den nationella regleringen om skydd för personuppgifter måste man beakta Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning (2016/679, nedan dataskyddsförordningen). Även enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. Enligt artikel 8 i stadgan har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.

Grundlagsutskottet har nyligen justerat sin praxis när det gäller bestämmelser om skydd för personuppgifter. Utskottet anser att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med EU:s allmänna dataskyddsförordning. Bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter bör dock fortfarande analyseras utifrån utskottets praxis för tidigare bestämmelser på lagnivå i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter. (GrUU 14/2018)

Grundlagsutskottet har särskilt påpekat behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. Enligt artikel 6 c i den allmänna dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter tillåten om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Behandlingen av personuppgifter är enligt artikel 6 e laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Enligt utskottets uppfattning gör de detaljerade bestämmelserna i dataskyddsförordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell (GrUU 14/2018 rd).

Myndighetens rätt att behandla personuppgifter i det allmänna datanätet bedöms i enlighet med de allmänna principerna för behandling av personuppgifter i dataskyddsförordningen. Enligt dataskyddsförordningen avses med personuppgifter varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. Som identifierbara uppgifter betraktas sådana uppgifter om en fysisk person utifrån vilka personen direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringssuppgift eller onlneidentifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

Offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen och offentlig kungörelse enligt 62 a § i den lagen gäller handlingar som kan innehålla personuppgifter eller andra uppgifter som omfattas av skydd för privatlivet eller uppgifter om till exempel en privat företagshemlighet. I 62 b § i förvaltningslagen har det därför föreslagits bestämmelser om publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse. Även ur dataskyddsförordningens synvinkel är det motiverat att det finns tillräckliga bestämmelser i förvaltningslagen om behandlingen av personuppgifter som en uppgift som ingår i myndighetens delgivningsskyldighet. Förhållandet mellan bestämmelserna och dataskyddsförordningen har behandlats mera ingående i detaljmotiveringen till 62 b § i förvaltningslagen.

Det väsentliga med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifterna är att informationen blir offentligt tillgänglig i det allmänna datanätet bara om inget annat följer av sekretessbestämmelserna (GrUU 63/2014 rd). För tydlighetens skull har ett uttryckligt omnämnande av detta intagits i 62 b § i förvaltningslagen. I meddelanden enligt 62 § i förvaltningslagen samt kungörelser och handlingar som kungörs enligt 62 a § i den lagen får publiceras endast sådana uppgifter som inte är sekretessbelagda med stöd av någon annan lag. Bestämmelsen måste betraktas som viktig för skyddet för privatlivet och personuppgifterna när delgivningsätten utvidgas till publicering i datanätet.

Den föreslagna 62 b § motsvarar i centrala avseenden bestämmelserna om publicering i det allmänna datanätet i kommunallagen och förslaget till landskapslag. Såväl den regeringsproposition som ledde till att kommunallagen stiftades och propositionen med förslag till landskapslag har bedömts av grundlagsutskottet. I utlåtandet om förslaget till kommunallag behandlade utskottet uttryckligen också de föreslagna bestämmelserna om publicering i det allmänna datanätet (GrUU 63/2014 rd).

För skyddet av personuppgifter samt privatlivet är det viktigt att endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på tillgången till information publiceras i handlingar som blir offentliga i datanätet (GrUU 63/2014 rd). I 62 b § föreslås en uttrycklig bestämmelse om detta. I meddelanden om att handlingar finns tillgängliga samt i offentliga kungörelser och i de kun-

gjorda handlingarna får således publiceras endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information.

Behandlingen av personuppgifter ska vara sakligt motiverad med hänsyn till myndighetens verksamhet. All behandling av personuppgifter ska också vara berättigad och nödvändig under hela den tid som uppgifterna behandlas. När tiden för tillgänglighållande av meddelandet och kungörelsen går ut upphör också myndighetens grund för och behov av att behandla personuppgifterna i det allmänna datanätet. Personuppgifterna ska i enlighet med den sista meningen i förslaget till 62 b § avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. eller 62 a § 2 mom. löper ut.

Enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får personuppgifter ur en myndighets personregister, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. Då en uppgift lämnas ut via det allmänna datanätet, kan myndigheten inte försäkra sig om att mottagaren har rätt att använda personuppgiften. Bestämmelsen om undantag från 16 § 3 mom. i offentlighetslagen behövs därför. Om ett meddelande eller en kungörelse innehåller personuppgifter, kan de utgöra en del av en myndighets personregister.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av förvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förvaltningslagen (434/2003) 5 och 62 § samt
fogas till lagen nya 62 a och 62 b § som följer:

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska de i stället iakttas.

Bestämmelser om elektronisk kommunikation vid anhängiggörande och behandling av förvaltningsärenden samt vid vanlig och bevislig elektronisk delgivning av beslut finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas i förvaltningsärenden inom evangelisk-lutherska kyrkan i Finland finns i kyrkolagen (1054/1993).

62 §

Offentlig delgivning

Vid offentlig delgivning hålls en handling en viss tid tillgänglig för mottagaren hos myndigheten.

Ett meddelande om att handlingen finns tillgänglig ska publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet och vid behov i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Om meddelandet på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras på myndighetens webbplats, ska ett meddelande om att handlingen finns tillgänglig publiceras också i den officiella tidningen.

Av meddelandet ska det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns tillgänglig. I meddelandet ska dessutom nämnas den tidpunkt då meddelandet har publicerats på myndighetens webbplats och anges att delfäendet av handlingen anses ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten i fråga. Om meddelandet inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats, ska det i meddelandet anges att delfäendet har skett den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades i den officiella tidningen.

62 a §

Offentlig kungörelse

Om en handling enligt någon annan lag ska delges genom en offentlig kungörelse, verkställs delgivningen genom att kungörelsen och den handling som kungörs publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Vid behov ska kungörelsen också publiceras i en tidning som utkommer i det område som påverkas av ärendet eller på något annat sätt som myndigheten beslutar. Om kungörelsen på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras på myndighetens webbplats, ska den dessutom publiceras i den officiella tidningen.

Kungörelsen och den handling som kungörs ska hållas offentligt tillgängliga på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet i 14 dygn. Om en tid för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfåendet av handlingen, ska kungörelsen och den handling som kungörs hållas offentligt tillgängliga tills den nämnda tidsfristen går ut.

Av kungörelsen ska det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns tillgänglig. I kungörelsen ska dessutom nämnas den tidpunkt då kungörelsen har publicerats på myndighetens webbplats och anges att delfåendet anses ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten i fråga. Om kungörelsen inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats, ska det i kungörelsen anges att delfåendet har skett den sjunde dagen efter det att kungörelsen publicerades i den officiella tidningen.

62 b §

Publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse

Uppgifterna i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig och uppgifterna i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen får publiceras, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. I fråga om personuppgifter publiceras dock endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information, och de får publiceras trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. De personuppgifter som ingår i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig samt i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen ska avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. löper ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om upphävande av lagen om offentliga kungörelser

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om offentliga kungörelser (34/1925).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jordabalken (540/1995) 12 kap. 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 572/2009, som
följer:

12 kap

Lagfartsförfarandet

3 §

Kungörelselagfart

Inskrivningsmyndigheten ska genom offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen
uppmäna dem som anser sig ha bättre rätt till fastigheten än sökanden att framföra sina yrkan-
den till inskrivningsmyndigheten inom sex månader från det att delfäendet av kungörelsen an-
ses ha skett. Kungörelsen ska dessutom delges sådana kända personer vars rätt lagfarten kan
beröra.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 november 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Justitieminister Antti Häkkinen

1.

Lag

om ändring av förvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förvaltningslagen (434/2003) 5 och 62 § samt
fogas till lagen nya 62 a och 62 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Förhållande till annan lagstiftning

Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, skall de i stället iakttas.

Bestämmelser om elektronisk kommunikation vid anhängiggörande och behandling av förvaltningsärenden samt vid delgivning av beslut finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Bestämmelser om det förfarande som skall iakttas i förvaltningsärenden inom evangelisk-lutherska kyrkan i Finland finns i kyrkolagen (1054/1993).

Om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska de i stället iakttas.

Bestämmelser om elektronisk kommunikation vid anhängiggörande och behandling av förvaltningsärenden samt vid *vanlig och bevislig elektronisk* delgivning av beslut finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas i förvaltningsärenden inom evangelisk-lutherska kyrkan i Finland finns i kyrkolagen (1054/1993).

62 §

62 §

Offentlig delgivning

Offentlig delgivning

Vid offentlig delgivning hålls en handling en viss tid framlagd för mottagaren hos myndigheten.

Ett meddelande om att handlingen finns framlagd skall publiceras i den officiella tidningen och dessutom sättas upp på myndighetens anslagstavla eller publiceras i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Av meddelandet skall det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns

Vid offentlig delgivning hålls en handling en viss tid tillgänglig för mottagaren hos myndigheten.

Ett meddelande om att handlingen finns *tillgänglig ska publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet och vid behov i den tidning ur vilken mottagaren kan antas bäst få information om saken. Om meddelandet på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras*

Gällande lydelse
framlagd.

I meddelandet skall det anges att delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades i den officiella tidningen.

Föreslagen lydelse

på myndighetens webbplats, ska ett meddelande om att handlingen finns tillgänglig publiceras också i den officiella tidningen.

Av meddelandet ska det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns tillgänglig. I meddelandet ska dessutom nämnas den tidpunkt då meddelandet har publicerats på myndighetens webbplats och anges att delfäendet av handlingen anses ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten i fråga. Om meddelandet inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats, ska det i meddelandet anges att delfäendet har skett den sjunde dagen efter det att meddelandet publicerades i den officiella tidningen.

(ny)

62 a §

Offentlig kungörelse

Om en handling enligt någon annan lag ska delges genom en offentlig kungörelse, verkställs delgivningen genom att kungörelsen och den handling som kungörs publiceras på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet. Vid behov ska kungörelsen också publiceras i en tidning som utkommer i det område som påverkas av ärendet eller på något annat sätt som myndigheten beslutar. Om kungörelsen på grund av störningar i datakommunikationerna eller av någon annan därmed jämförbar orsak inte kan publiceras på myndighetens webbplats, ska den dessutom publiceras i den officiella tidningen.

Kungörelsen och den handling som kungörs ska hållas offentligt tillgängliga på myndighetens webbplats i det allmänna datanätet i 14 dygn. Om en tid för sökande av ändring eller någon annan tidsfrist som påverkar mottagarens rätt börjar löpa från delfäendet av handlingen, ska kungörelsen och den handling som kungörs hållas offentligt tillgängliga tills den nämnda tidsfristen går ut.

Av kungörelsen ska det framgå vad saken gäller samt var och till vilken tidpunkt handlingen finns tillgänglig. I kungörelsen ska dessutom nämnas den tidpunkt då kungörel-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
sen har publicerats på myndighetens webbplats och anges att delfäendet anses ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten i fråga. Om kungörelsen inte har kunnat publiceras på myndighetens webbplats, ska det i kungörelsen anges att delfäendet har skett den sjunde dagen efter det att kungörelsen publicerades i den officiella tidningen.

(Ny)

62 b §

Publicering av uppgifter vid verkställande av offentlig delgivning och offentlig kungörelse

Uppgifterna i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig och uppgifterna i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen får publiceras, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. I fråga om personuppgifter publiceras dock endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information, och de får publiceras trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. De personuppgifter som ingår i ett meddelande om att en handling finns tillgänglig samt i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen ska avlägsnas från myndighetens webbplats i det allmänna datanätet när den tid för tillgänglighållande som avses i 62 § 3 mom. och 62 a § 2 mom. löper ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 12 kap. 3 § i jordabalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jordabalken (540/1995) 12 kap. 3 § 2 mom., sådant det lyder i lag 572/2009, som
följer:

Gällande lydelse

12 kap

Lagfartsförfarandet

3 §

Kungörelselagfart

Inskrivningsmyndigheten skall genom sådan kungörelse som avses i 11 kap. 10 § rättegångsbalken uppmäna dem som anser sig ha bättre rätt till fastigheten än sökanden att framföra sina yrkanden till inskrivningsmyndigheten inom sex månader efter att kungörelsen har publicerats i den officiella tidningen. Kungörelsen skall dessutom delges sådana kända personer vilkas rätt lagfarten kan beröra.

Föreslagen lydelse

12 kap

Lagfartsförfarandet

3 §

Kungörelselagfart

Inskrivningsmyndigheten ska genom offentlig delgivning enligt 62 § i förvaltningslagen uppmäna dem som anser sig ha bättre rätt till fastigheten än sökanden att framföra sina yrkanden till inskrivningsmyndigheten inom sex månader *från det att delfåendet av kungörelsen anses ha skett*. Kungörelsen ska dessutom delges sådana kända personer vars rätt lagfarten kan beröra.

Denna lag träder i kraft de 20
